

# فرایند طراحی مدرسه روستایی با تاکید بر مولفه های مدرسه اجتماعی<sup>۱</sup> (نمونه موردی: مدرسه روستای زیرکن مشهد)

فائزه خسروی<sup>۱</sup>، محمودرضا ثقفی<sup>۲</sup>

۱- کارشناس ارشد معماری، دانشگاه هنر اصفهان، khvfaezeh@gmail.com

۲- استادیار، دانشگاه هنر اصفهان، mrsaghafi@gmail.com

## چکیده:

در مدارس کشور ما و نگرشی که به موضوع طراحی فضاهای مدارس رایج است، تنها توجه به نیازهای متعارف عملکردی مدرسه معطوف می باشد، بنابراین به مدرسه به عنوان یک مرکز اجتماعی و مکانی برای یادگیری همسایگی های خود نگاه نمی شود. در دهه های گذشته استفاده اجتماعی از مدارس، به عنوان یک شاخصه مهم طراحی فضاهای آموزشی در برخی از کشورهای مختلف مطرح بوده است. نیاز به ساختن مدرسه و طراحی آن به گونه ای که به کودکان کمک نماید تا به صورت یک شهروند موثر و فعال در جامعه ایفا نقش نمایند و از سویی دیگر فرصت هایی را برای اجتماع خود فراهم آورد تا بطور مداوم در جریان آموزش و مشارکت اجتماعی اجتماع خود باشد ضروری به نظر می رسد. مدارس اجتماعی به نام "مدارس آینده" نیز خوانده شده اند. مدارس اجتماعی در مناطق روستایی می توانند به بخشی از نیازهای روستا و دانش آموزان به طورهمزمان پاسخ گویند و باعث بهبود کیفیت زندگی این گونه مناطق شوند. ایده اصلی این است که میان آموزش و زندگی روزمره روستاییان از طریق این مدارس پیوندی دوباره برقرارشود. این مطالعه مبتنی بر یک پژوهش کیفی است، پژوهش از نوع کاربردی می باشد و از روش تحقیقی تحلیل محتوا استفاده شده است. در این مقاله ابتدا به مرور ادبیات تحقیق و تجارب و بررسی ویژگی های اصلی مدارس اجتماعی پرداخته و بعد از جمع بندی مبانی مدارس اجتماعی، راهکارهای معماری با آن پیشنهاد شده است، سپس با بررسی روند طراحی این مدارس و تحلیل مطالعات پیشین، روندی جهت طراحی مدرسه اجتماعی روستایی معرفی شده است، در ادامه به منظور ارزیابی الگو، آن را در روستای زیرکن در شهرستان مشهد مورد آزمون قرار داده و در هر مرحله راهکارهای کالبدی در راستای تبدیل مدرسه به مرکز اجتماعی پیشنهاد شده است. ضمن تحلیل وضع موجود، فرایند طراحی تشریح و نتایج مثبت و معایب آن بررسی شده است.

واژگان کلیدی: مدارس اجتماعی، مدرسه محله، مدارس روستایی، طراحی مدرسه، مدارس آینده

<sup>۱</sup> - این مقاله برگرفته از رساله کارشناسی ارشد فائزه خسروی با عنوان ((طراحی مدرسه اجتماعی در روستای زیرکن مشهد)) به راهنمایی استاد ارجمند دکتر محمودرضا ثقفی است